

UVJETOVANA LJUBAV

Roditelj koji voli dijete onoliko koliko dijete mrzi drugog roditelja je manipulator; stručnjaci upozoravaju: sustav nečinjenjem ide na ruku zlostavljaču

U slučaju da dođe do razvoda, svaka obitelj mora proći proceduru u Centru za socijalnu skrb. Međutim, u visoko konfliktnim razvodima roditelji se često ne libe upotrijebiti sve alate kako bi došli do svojih ciljeva i osvetili se bivšem partneru pa iako to značilo manipuliranje djetetom uvjeravajući ga da mu drugi roditelj nije potreban i da ga ne voli.

🕒 11.10.2020. u 20:53

Foto: Pixabay

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

[UŠTEDA -300 KN] Kuhajte i do 70% brže uz Quick ekspres lonac i Halloween zastrašujuće dobru ponudu!

Sponsored by Midas

Posljednjih godina u praksi se spominje termin otuđenje kojim se pokušava definirati upravo situacija kojom jedan od roditelja instruiraju dijete stvarajući u njemu odbojnost i želju da s drugim roditeljem prekine kontakte. Riječ je o vrsti emocionalnog zlostavljanja koje je u praksi teško prepoznatljivo jer ne ostavlja fizičke posljedice nego one oku vrlo često nevidljive.

Iako noviji pojam, u psihološkoj praksi za sobom povlači cijeli niz definiranih simptoma kojima se vještaci vode kako bi utvrdili je li riječ o otuđenju.

"Nesumnjivo, roditelj koji potiče patološko stapanje djeteta s njim samim, uslijed kojeg dijete apsolutno i nekritično odbija drugog roditelja, emocionalno zlostavlja dijete", jasna je poruka Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba.

I dok se znanstvena i stručna praksa raspravljaju oko toga radi li se o zasebnom sindromu, entitetu, kako bi se trebao nazivati, treba li imati svoju dijagnostičku kategoriju ili ne i slično, generacije djece i mladih žrtva su vremena, upozoravaju u Poliklinici.

Otuđenje djeteta može završiti s graničnim poremećajem ličnosti

"Glavni simptom otuđenja u psihološkom smislu je razvoj 'splittinga'. Dijete neizdrživo tjeskobu zbog emocionalnog pritiska jednog roditelja da odbaci drugog roditelja, rješava tako što se prikloni jednom roditelju, i to obično onome koji je manje siguran, čiju ljubav dijete osjeća da treba zasluživati. Tada njega vidi apsolutno savršenim, bez mane, a drugog roditelja apsolutno negativnim, do mjere da počne negirati njegovo postojanje i sve uspomene koje je s njim imalo. Primjerice, često vidimo da ga prestane zvati majkom ili ocem, prvo ga naziva imenom, a zatim 'on' ili 'ona', čime sasvim depersonalizira majku ili oca kao roditelja", kazala nam je ravnateljica Poliklinike **Gordana Buljan Flander** koja već godinama radi na slučajevima otuđenja.

Tu priča ne staje, upozorava, jer takvo dijete na isti način počne doživljavati sebe i druge te je u visokom riziku od razvoja raznih psihijatrijskih poremećaja, primjerice graničnog poremećaja ličnosti.

"Otuđeno dijete je dijete koje je razvojno daleko prerano dobilo veliku moć da odlučuje (pod utjecajem jednog roditelja) o stvarima za koje nije spremno. Iako se može činiti da dobro funkcionira, prave posljedice vide se u adolescenciji. Kada roditelj ruši autoritet drugog roditelja, zapravo ruši roditeljski autoritet. Dijete koje je sa svojih sedam godina odlučivalo hoće li vidjeti majku ili oca, s 15 godina osjećat će da može i treba samostalno odlučiti kada će doći doma i hoće li ići u školu. Vrlo je teško vratiti ga tada u položaj djeteta i uspostaviti zdrave granice", priča dalje Buljan Flander.

Kako živjeti s pola sebe?

To su djeca koja su potisnula svoje prave potrebe i emocije, ona traže "vodu" koji će određivati što misle, osjećaju i trebaju, jednako kako su se oslanjali na roditelja koji otuđuje. Nesprečavanjem nasilje nad, danas, djecom, sutra ćemo imati odrasle ljude s emocionalnim, psihološkim i empatijskim deficitima s kojima će oni ulaziti u odnose s drugim ljudima, sudjelovati u kreiranju nefunkcionalnih obiteljskih zajednica te biti onemogućeni u normalnom suživotu i djelovanju u zajednici.

"Zato nije čudno da djeca 'upadnu u loše društvo', odnosno potpadnu pod negativne vršnjačke utjecaje. Ona osjećaju da barem pola njih, onaj dio povezan s otuđenim roditeljem, ne vrijedi, da se treba izbrisati. Kako je živjeti s pola sebe? Konačno, ta djeca osjećaju da nisu vrijedna ljubavi. Jedan roditelj ih je uvjerio da ih drugi roditelj ne voli, ali i ljubav ovog roditelja koji im ostaje uvjetovana je. Taj roditelj voli dijete onoliko koliko dijete mrzi drugog roditelja. Ako me moji roditelji ne vole zbog onoga što jesam, nesvjesno zaključuje dijete, kako bi me itko mogao voljeti?", analizira naša sugovornica misli i osjećaje djeteta koje roditelji izlažu pasivnoj agresiji, brojnim zamjeranjima na partnerskoj osnovi i u konačnici patološkom održavanju nezdravog odnosa.

U slučajevima otuđenja, preporuke su jasne; nasilje je nasilje, emocionalno nasilje je zlostavljanje i kao takvo stručnjaci koji rade s takvim slučajevima, bilo da je riječ o psiholozima, defektolozima, socijalnim radnicima, sucima, odvjetnicima itd., trebali bi ga takvima i karakterizirati bilo sa stajališta mentalnog zdravlja, bilo pred zakonom.

Sustav ide na ruku zlostavljaču

Gordana Buljan Flander i **Mia Roje Dapić** u knjizi "Dijete u središtu (sukoba)" navode da dijete koje je izloženo otuđujućim ponašanjima ne mora nužno u datom trenutku pokazivati indikatore otuđenja ili narušavanja mentalnog zdravlja uopće, posebno, a što je često, kada obitelj dolazi na savjetovanje u trenutku kada su se otuđujuća ponašanja tek počela razvijati. Međutim, autorice upozoravaju, da kada govorimo o otuđenju, govorimo o blagom, umjerenom ili snažnom otuđenju, a svako od njih zahtjeva brzo prepoznavanje i prevenciju, što u hrvatskoj sudskoj praksi i sustavu socijalne skrbi nije slučaj.

"Kad sud treba utvrditi roditeljske kapacitete, nerijetko poseže za psihologijsko-psihijatrijskim vještačenjem, koje samo po sebi ne traje dugo. Problem je što je do trenutka vještačenja uglavnom prošlo više godina. Po našim internim podacima prosječno prođe tri godine od početka razvoda do početka vještačenja, što i dalje nije kraj sudskog procesa. Što to znači za dijete? Znači da nerijetko pola ili više od pola svog života dijete živi u ratnoj zoni, dijete živi zanemareno, zlostavljano, bez jednog roditelja, odnosno bez pola samog sebe.

Naime, dijete je, kako genetski, tako i emocionalno, pola mama, pola tata. Tražiti od djeteta da se odrekne jednog roditelja isto je kao tražiti ga da se odrekne pola sebe. Nekad vještačenja zaista jesu potrebna, ali nekad se traženjem vještačenja i drugih postupaka, promjenom stručnjaka i institucija, odlaženjem na tretmane bez prave namjere da se pomogne djetetu, omogućuje kupovanje vremena manipulativnom/zlostavljajućem roditelju", upozorava Buljan Flander.

Stručnjaci često ne prepoznaju da je riječ o otuđenju, a sudski procesi traju dugo. Cijelo to vrijeme u djetetu se razvijaju nepoželjni psihološki procesi, traumatizira ga se, kao uostalom i roditelja koji u tijeku "obrade" svog slučaja pred institucijama vrlo često nije u mogućnosti uspostaviti odnos s djetetom niti vidjeti svoje dijete.

Kada nema niti jednog drugog rješenja, odnosno kada svi ostali pokušaji mirenja, medijacije, savjetovanja, psihološke terapije i slično, "padnu u vodu", jedino preostalo rješenje je ovrha sudske odluke o tome s kojim roditeljem će dijete živjeti, a koja, prema riječima odvjetnice **Eleonore Katić**, ima vrlo negativnu konotaciju u javnosti. Vrlo često kada se i pokuša s ovrhom, pa kad ona ne uspije, jer roditelj primjerice odbije mirnim putem predati dijete drugom roditelju, ili, što je još gore, dijete tvrdi da ne želi ići drugom roditelju, prijeti pokušajem samoubojstva, "sve institucije se malo povuku" jer je to situacija koja je traumatična.

"Da, ali ta grozna situacija postoji zbog toga što je jedan od roditelja otuđitelj i toliko se manipulativno ponašao prema djetetu da je to dijete sada otuđeno od drugog roditelja. Ovrhu oduzimanjem djeteta treba provesti brzo. Tu bi sistem trebao biti puno brži i reagirati brže i suočiti se s tim neugodnim i traumatskim situacijama jer je, a to sam čula od stručnjaka rečenicu koju sam zapamtila i koja mi je u praksi misao vodilja, bolje jednokratna kratkotrajna trauma od dugotrajnog života u toksičnom okruženju. To je rečenica kojom se ja rukovodim kada predlažem provođenje ovrhe", kazala je Katić u tekstu u kojem smo pisali o problematici otuđenja sa stajališta sudske prakse.

Ono što proizlazi iz niza razgovora sa stručnjacima s kojima je portal Direktno stupio u kontakt je sljedeće; stručnjaci iz domene sustava socijalne skrbi nisu dovoljno educirani da bi prepoznali otuđenje, vrlo često se zloupotrebljava članak 12. Konvencije o zaštiti djece prema kojem se volja djeteta poštuje čak i onda kada naočigled dijete šteti vlastitom interesu, zakonski ne postoji razrađen sustav kojim bi se roditelje natjeralo da poštuju privremenu mjeru suda, ne postoje mehanizmi kojima bi se roditelja u slučaju da ne ide na određenu mu psihološku terapiju ili da dijete ne vodi na istu kažnjavalo, psihološka vještačenja se vrlo često puno prekasno određuju u sudskom sporu, a sami roditelji koriste svaku "rupu" koju im je sustav omogućio da zavlaci sudski proces.

Protokol Ministarstva

"Otac izmisli da je majka 'malo lupila' dijete. Čim se spomene fizičko kažnjavanje, ponovo traje ispitivanje je li lupila dijete, nije lupila dijete i postupak odmah zastaje radi provođenja daljnjeg ispitivanja", navodi Katić jedan od primjera roditeljske manipulacije na temelju iskustva u svom radu.

"Centar za socijalnu skrb roditeljima pruža usluge savjetovanja, upućuje roditelje na savjetovanje u obiteljski centar ili savjetovanište za roditelje te kod drugih pružatelja ove usluge.

Centar odlučuje o izricanju mjere upozorenja na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu; stručnoj pomoći i potpori u ostvarivanju skrbi o djetetu i intenzivnoj stručnoj pomoći i nadzoru nad ostvarivanjem skrbi o djetetu.

Također, centar donosi odluku o žurnoj mjeri izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji, ali samo ako postoji opasnost za život, zdravlje ili dobrobit djeteta koji se mogu zaštititi samo izdvajanjem djeteta iz neposrednoga okruženja. Pri tom, centar vodi računa o tome da se izdvajanje djeteta iz obitelji određuje samo ako niti jednom blažom mjerom nije moguće zaštititi prava i dobrobit djeteta.

O manipulativnom ponašanju, centar obavještava nadležnu policijsku postaju, odnosno državno odvjetništvo radi poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti", stoji u odgovoru Ministarstva rada, mirovinskog sustava obitelji i socijalne politike na naš upit koje mjere obiteljsko-pravne zaštite primjenjuju radi manipulativnog ponašanja jednog ili oba roditelja.

"Tu dolazimo do ključnog problema. Sustav se u slučaju otuđenja ponaša po tom svom protokolu. Ako kažu da niti jedna blaža mjera ne funkcionira, onda idemo na ovrhu. Blaže mjere su se pokazale kontraproduktivne u slučajevima otuđenja i nemaju nikakvog smisla osim što daju otuđitelju hrpu vremena da zlostavlja dijete. Već sama definicija zdravlja djeteta je u tome problematična jer ako smo već ustvrdili da je emocionalno zlostavljanje djeteta narušavanje djetetovog zdravlja, kao što je i seksualno zlostavljanje to isto, onda su već tu trebali poduzeti žurnu mjeru izuzimanja djeteta jer se zlostavljanje neće zaustaviti sve dok se dijete ne makne od zlostavljača", rekla nam je psihologica **Maja Vučić**, kognitivno-bihevioralna terapeutkinja s iskustvom rada s otuđenim roditeljima.

Ustaljeni način funkcioniranja sustava ne donosi nikakve rezultate, dodaje i tvrdi da sustav kontinuirano nečinjenjem postaje sudionik nasilja nad djetetom. "Otđenje se može vrlo brzo utvrditi jer se manipulativno ponašanje roditelja kao i simptomi otuđenja kod djeteta vrlo brzo mogu i manifestirati; samim time što ti ne možeš doći do svog djeteta ili se ono ne javlja na telefon, ne odgovara na poruke, može se uočiti da je ono odsječeno. Ovdje se radi o tome da u roku od dva mjeseca dijete neprijateljski počne gledati na roditelja koje je do jučer voljelo. Roditelji otuđitelji onemogućavaju i nadzoru susrete i ne poštuju propisane mjere.

Sustav bi trebao biti postavljen na način da se već u ranim znakovima otuđenja dijete oduzme otuđitelju po hitnoj mjeri i da se omogući ponovno spajanje djeteta s roditeljem od kojeg je otuđeno. Kad se otuđitelju oduzme alat za manipulaciju, a to je dijete, roditelj otuđitelj će ili shvatiti da to tako ne ide i resetirati se jer će izgubiti dijete pa će promijeniti način na koji funkcionira ili će se utvrditi da je roditelj zlostavljač bez kapaciteta za popravak pa neće više imati priliku biti s tim djetetom ili će ga viđati uz strogi nadzor. I situacija je riješena", smatra Vučić.

Prema njezinom mišljenju, ako stručni tim Centra nema mehanizam utvrditi ili nisu sigurni je li riječ o otuđenju, treba se što prije ići na psihološko vještačenje.

Vještačenje u sudskim procesima

Kako nam je kazala sutkinja Građanskog općinskog suda u Zagrebu **Kolinda Kolar** za potrebe pisanja članka u kojem smo razlagali važnost donošenja sudske odluke o izvršavanju ovrhe nad sudskom odlukom, na dugotrajnost postupka najviše utječe dugotrajnost izvođenja dokaza vještačenjem, "a nerijetko se događa da vještaci umjesto zaključka predlože sudu daljnje kontrolno vještačenje za šest mjeseci ili godinu dana s ciljem utvrđenja prate li sudionici preporuke vještaka i je li došlo do nekih promjena.

U toj situaciji sud je onemogućen u donošenju odluke jer predmet treba vratiti vještacima za npr. šest mjeseci da vještaci tada uzmu u obzir sve što se dogodilo u tom razdoblju i daju svoj konačan zaključak, ako su u mogućnosti. Nadalje, vještaci u svojim nalazima nerijetko navode kako problem nije moguće riješiti ako netko od sudionika ili svi ne počnu pohađati neki oblik terapije. Sud nema nikakve mogućnosti u takvoj vrsti predmeta naložiti bilo kojoj od stranaka obvezu pohađanja terapije".

Buljan Flander kaže da kada sud treba utvrditi roditeljske kapacitete, nerijetko poseže za psihologijsko-psihijatrijskim vještačenjem, koje samo po sebi ne traje dugo.

"Problem je što je do trenutka vještačenja uglavnom prošlo više godina. Po našim internim podacima prosječno prođe tri godine od početka razvoda do početka vještačenja, što i dalje nije kraj sudskog procesa. Što to znači za dijete? Znači da nerijetko pola ili više od pola svog života dijete živi u ratnoj zoni,

dijete živi zanemareno, zlostavljano, bez jednog roditelja, odnosno bez pola samog sebe. Naime, dijete je, kako genetski, tako i emocionalno, pola mama, pola tata.

Tražiti od djeteta da se odrekne jednog roditelja isto je kao tražiti ga da se odrekne pola sebe. Nekad vještačenja zaista jesu potrebna, ali nekada se traženjem vještačenja i drugih postupaka, promjenom stručnjaka i institucija, odlaženjem na tretmane bez prave namjere da se pomogne djetetu, omogućuje kupovanje vremena manipulativnom/zlostavljajućem roditelju", navodi naša sugovornica.

"Razlog dugotrajnosti postupka u konfliktnim razvodima može biti uslijed ponašanja samih stranaka koje se 'hrane' činjenicom da će jedna drugoj dokazati tko je bolji roditelj, tko je u pravu, a u međuvremenu može u nekim slučajevima doći i do otuđenja djeteta uslijed manipulacije jedne strane. Može biti odgovornost i na pravosuđu, odnosno sucima koji su ili prespori ili neki ne prepoznaju da u slučajevima otuđenja djece treba reagirati brzo jer što dalje ide to je situacija lošija i rizičnija za dijete i vi jednostavno dođete u situaciju da u jednom trenutku više ne možete ništa učiniti da se tom djetetu pomogne. To posebno vrijedi kod djece koja su stara 15, 16, 17 godina, i tu se najčešće dogodi situacija da ako sistem i reagira, to će se dijete već slijedeći dan samo vratiti roditelju zlostavljaču, odnosno otuđujućem roditelju .

Ima odgovornosti i na nama odvjetnicima jer neki odvjetnici ne znaju prepoznati otuđenje; ili se ne bave tom specijalnom granom prava pa ne prepoznaju otuđujuće postupke ili ne prepoznaju način na koji treba postupati kako bi spriječili daljnji konflikt među strankama. Spor često ne možete riješiti dogovorom u ovakvim konfliktnim slučajevima, ali odvjetnik bi trebao u takvim slučajevima prepoznati problem i pokušati riješiti spor bez poticaja na ulaznje u daljnje i dublje konflikte", ističe odvjetnica Katić.

Nedostatak interesa, profesionalne odgovornosti i hrabrosti

Edukacija svih sudionika je važna, no danas je znanje dostupno više nego ikad prije, ističu u Poliklinici gdje kontinuirano rade na neformalnoj edukaciji i obrazovanju svih uključenih u rad s djecom.

Nedavno je, podsjetimo, u organizaciji Poliklinike održana Europska konferencija o otuđenju, na kojoj je prisustvovalo više od 400 stručnjaka iz zemlje, regije, Europe i svijeta, a imali su priliku učiti od 32 predavača iz raznih zemalja. Iako ova tema, nažalost, nije pokrivena formalnim obrazovanjem, u Poliklinici naglašavaju da je na svima odgovornost da prate suvremene znanstvene spoznaje i usavršavaju se kroz karijeru.

Buljan Flander upozorava da se danas suočavamo s puno većim problemom nego što je nedostatak educiranosti.

"A to je nedostatak interesa, profesionalne odgovornosti i hrabrosti nekih kolega. Često čujemo da kolege ne žele raditi s djecom u razvodu, posebno visoko konfliktnom ili kad se uočavaju znakovi zlostavljanja. Veliki broj te djece završi u Poliklinici, koja ne može samostalno odgovoriti na potrebe cijele Hrvatske.

Naime, samo 50 posto naših pacijenata dolazi iz Zagreba, a ostali iz svih dijelova zemlje pa i regije. Zato su liste čekanja nekada duže nego što bismo željeli. Iako smo posebno specijalizirani za rad i tretman dječje psihotraume, sigurna sam da brojne druge zdravstvene institucije koje imaju multidisciplinarnе timove mogu provoditi dijagnostiku ove problematike, odnosno procjenu obitelji, jednako kvalitetno kao što to radi i Poliklinika", govori nam ravnateljica Poliklinike.

Poliklinika za zaštitu djece i mladih svake godine dobije oko 1800 novih pacijenata. Toj broju treba dodati broj od 300 do 500 njih koji su već u tretmanu. Od ukupnog broja pacijenata, u 50 posto slučajeva riječ je o roditeljima koji su u razvodu/razvedeni, a pola tih su visoko konfliktni razvodi, u kojima su djeca u značajnom riziku od zlostavljanja i zanemarivanja, što se, navode u Klinici, uvijek procjenjuje bez obzira na primarni razlog dolaska.

Buljan Flander je sa svojim kolegama uočila trend da se problematika zlostavljanja i visoko konfliktnih razvoda često preusmjerava na Polikliniku, "što nam kolege u privatnim razgovorima objašnjavaju strahom da će imati problema sa sustavom i roditeljima".

"Na žalost, stručnjaci koji reagiraju na zlostavljanje, na manipulaciju djecom u razvodima, kao i cjelovitim obiteljima, često postaju meta roditelja počinitelja. U otuđenju je uobičajeno da se bijes koji roditelj osjeća prema bivšem partneru usmjeri na stručnjaka u sustavu zaštite djece, kako kod nas, tako i u ostatku Europe i u Americi. Tada kreće javno prozivanje, pozivi na linč, uključivanje javnosti i sustavni pritisci na stručnjake. To naravno nije ugodno, no ne amnestira nas od odgovornosti da predano radimo svoj posao.

Ne možemo birati s kojom djecom ćemo raditi, a s kojom nećemo, ovisno o tome koliko problema očekujemo od obitelji. Ako su nama spomenuti pritisci preteški, možemo samo zamisliti koliko su teški na leđima djece koju, ne čineći ništa ili dovoljno, s tim teretom ostavljamo same", mišljenja je ova cijenjena psihologica.

Predrasude prema otuđenim roditeljima: umjesto empatije, osuda

Još jedna od pogrešnih pretpostavki, odnosno vrlo često predrasuda u slučajevima otuđenja je da se roditelj od kojega je dijete otuđeno često pred institucijama mora predstavljati kao roditelj bez mane. Oni su ti koji su često stavljeni u fokus, a ne roditelji otuđitelji koje bi sustav trebao kvalificirati kao zlostavljače.

"Otuđeni roditelji često su jako usamljeni u svojoj borbi i mucu. Izgubiti dijete najteže je iskustvo, a otuđeni roditelji uglavnom ne uživaju empatiju, nego osudu. Mnogi ljudi ne razumiju problematiku i misle da je sigurno roditelj učinio nešto loše ako ga dijete posve odbija ili (lažno, pod utjecajem drugog roditelja) optužuje za zlostavljanje. Realnost je često drugačija.

Dijete se 'stopi' s onim roditeljem i prikloni se onom roditelju čiji je uvjet ljubavi da odbaci drugog roditelja, što je suprotno onome što bismo na prvi pogled pretpostavili. Vjerujem da neki ljudi krive otuđene roditelje iz sličnih razloga kao što krive npr. žrtve nasilja. Mi ljudi imamo potrebu vjerovati u pravedan svijet i osobnu neranjivost.

Kad bismo si priznali da se otuđenje (ili nasilje, ili bilo što negativno) može dogoditi bilo kome, a ne samo lošim roditeljima (ili određenoj skupini ljudi), onda bi naš osjećaj sigurnosti bio znatno narušen. To je razumljivo, ali nikako nije opravdanje za neadekvatne reakcije stručnjaka prema otuđenim roditeljima", rekla je Buljan Flander.

Psihologica Vučić nam je ispričala: "Roditelji otuđitelji, da bi utvrdili svoju poziciju, često lažno optuže roditelja od kojega je dijete otuđeno da je tukao dijete, a čim Centar čuje da je riječ o fizičkom nasilju, roditelj je zauvijek obilježen i to je za njih opravdanje da te dijete ne želi vidjeti. Što god da u tom slučaju roditelj kaže na sudu, činjenice oko navodnog događaja se ne provjeravaju".

"Kada otuđeni roditelj iznese stajalište u Centru da se krše njegova prava na viđanje djeteta, onda se suočite s izjavama da ovdje niste važni vi, već vaše dijete. Roditelji se stavljaju u stanje, ja bih to nazvala 'twilight zone'; roditelj koji ih sustavno moli da pomognu djetetu i da ga spase od emocionalnog zlostavljanja dobivaju poruke 'vi trebate surađivati' (ne znam kako da surađuješ s roditeljem koji ne želi suradnju), 'vi ste si sami krivi, jer ste lupili dijete', 'vi trebate uspostaviti kontakt s djetetom' (ne znam kako kad ne možeš doći do djeteta).

Dok je, s druge strane, roditelju otuđitelju, koji ne dovodi dijete na susrete, ne dozvoljava kontakt telefonom, ne dopušta nadzoru socijalne skrbi susrete s djetetom i s njim, ne poštuje dogovore ni sudske mjere, ne daje drugom roditelju informacije o djetetu gdje živi, s kim živi, o zdravstvenom stanju djeteta, ni broj telefona djeteta, sve to dopušteno bez ikakvih sankcija, barem ne pravovremenih.

Sjećam se roditelja koje sam ja savjetovala prije 10 godina, kada sam prvi put došla u doticaj sa slučajem otuđenja. Meni je tada bilo potpuno neshvatljivo, 'kako te dijete ne želi'? Znači, ja sam isto krenula iz perspektive kao što je i danas slučaj u većini stručnih službi, 'ako te dijete ne želi, znači da si nešto skrivio'. Kako je moguće da te dijete s kojim živiš npr. 10 godina i sve je bilo u redu odjednom ne želi? Ja to tada nisam shvaćala i roditelju sam rekla 'javite se s povjerenjem Centru, ne može vama nitko oduzeti dijete ako ste do sada bili dobar roditelj'.

Epilog tog slučaja je da je to dijete danas punoljetno, da otuđeni roditelj ima potpuno narušen odnos sa svojim djetetom, a kako je dijete, danas odrasla osoba, izašlo iz sustava napunivši 18 godina, više nikoga nije briga. Emocionalno zdravlje tog djeteta je zauvijek narušeno", podijelila je Vučić za portal Direktno svoja iskustva. Kaže da je od tog trenutka puno naučila o problematici otuđenja i bilo joj je normalno da se svi koji dolaze u doticaj s otuđenjem educiraju, ali pokazalo se da je još uvijek mali broj ljudi educiran oko toga, a svakodnevno rade s otuđenom djecom.

Kada i imamo situacija da se svi slažu da je dijete otuđeno pa se čak i vještačenjem utvrdi otuđenje, u konačnici u Zakonu imamo da je manipulacija psihičko zlostavljanje djeteta, kaže Vučić, i dolazimo do toga da dijete treba oduzeti zlostavljaču - svi stanu. "Iskustva s terena, od strane stručnih osoba, koje ja često čujem, govore da djetetu zdravlje u slučajevima otuđenja nije ugroženo i da nije potrebna žurna mjera izdvajanja djeteta od otuđitelja. Očito stručnjaci ne znaju što je definicija zdravlja djeteta, da zdravlje nije samo fizičko i da ne treba imati vidljive rane po sebi da bi ono bilo narušeno".

Otuđeni roditelji također su žrtve obiteljskog nasilja, često imaju ozbiljne posljedice mentalnog zdravlja, uključujući depresiju i elemente PTSP-a. Ako ih tražimo da dokazuju da su savršeni, stavljamo ih pred nemoguć zadatak. Nijedan roditelj nije savršen. Niti bi za dijete bilo dobro da je. Roditelj treba biti dovoljno dobar, a velika većina otuđenih roditelja to i jesu, stajališta su u Poliklinici.

Priznavanje termina otuđenja u zakonu i medicinskom rječniku

Otuđenje u Zakonu kao takvo nije striktno definirano; ali suci i odvjetnici imaju prostora, ako će se voditi onime što je zakonodavac htio reći, a ne striktnim slovom na papiru, da manipulativne radnje roditelja nad djetetom definiraju kao psihičko zlostavljanje i tako postave bazu za daljnje postupanje pred pravosuđem. U Poliklinici su ipak stava da bi jasna zakonska definicija otuđenja doprinijela lakšem prepoznavanju otuđenja, ali i ubrzanju procesa pred institucijama suda te olakšali rad Centrima za socijalnu skrb.

Navode i da otuđenje još uvijek nije klasificirano kao dijagnostička kategorija, iako je bilo vrlo snažnih inicijativa i postoje znanstveni dokazi da bi trebalo postati.

"Jedna od najsnažnijih kritika je da će se onda otuđenje zloupotrebjavati kako bi se obiteljske nasilnike prikazalo otuđenima i kako bi oni dobili roditeljsku skrb. Sigurno da se već sada pokušava zloupotrijebiti ovaj koncept, s čim i mi u Poliklinici imamo iskustva. Iza otuđenja su se znali skrivati i majke i očevi koji su zlostavljali svoju djecu. Međutim, što je jasniji stručni okvir za procjenu, to je manja šansa da će takve manipulacije proći i zaživjeti u praksi.

Uvođenjem otuđenja u međunarodne klasifikacije značajno bi se smanjila šansa da se dogodi ovakva zlouporaba termina otuđenja u praksi. Uostalom, možemo to zvati različitim terminima, ali činjenica je da se radi o ponašanjima na štetu djece koju sustav treba žurnim postupcima zaštititi", zaključuje ravnateljica Poliklinike Gordana Buljan Flander.

Zapitajmo se što bi bilo da se radi o seksualnom zlostavljanju. Bismo li davali roditelju prilike da se popravi, bismo li ostavljali dijete s njim samo zato što dijete tvrdi da to želi, bismo li izbjegavali prijaviti roditelja samo da ne bismo djetetu uzrokovali stres? Ne bismo.

U slučajevima seksualnih zlostavljanja, kao i fizičkih, naputak Ministarstva je jasan: Mjeru oduzimanja prava roditelju na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, ustanovi socijalne skrbi ili udomiteljskoj obitelji određuje sud u slučajevima kada prijete opasnost za život, zdravlje i razvoj djeteta.

**Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.*

Tekst je nastao u okviru projekta kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije.

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

VIŠE S WEBA

[UŠTEDA -300 KN] Kuhajte i do 70% brže uz Quick ekspres lonac i Halloween zastrašujuće dobru ponudu!

Mi znamo kako zaželjeti dobrodošlicu! Registriraj se na Arena Casinu i preuzmi svoj bonus odmah!

Halloween vam donosi zastrašujuće dobre popuste čak do -60% - Naručite online već danas!

Poboljšajte svoj stari ležaj pomoću Dormeo Orthocell nadmadraca 4+1 – Zastrašujuće dobra ponuda -40%!

Poboljšajte svoj stari ležaj pomoću Dormeo Orthocell nadmadraca 4+1 – Zastrašujuće dobra ponuda -40%!

[HIT UŠTEDA] Halloween vam donosi strašno dobru ponudu – Rovus Nano parni čistač – povoljniji 100 kn!

[UŠTEDA -300 KN] Kuhajte i do 70% brže uz Quick ekspres lonac i Halloween zastrašujuće dobru ponudu!

Gubila je 2 kg dnevno pomoću flastera za brži metabolizam

Admiral ti poklanja čak 100 besplatnih vrtnji. I to za registraciju bez uplate

Sponsored by Midas